

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

1006

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O FINANSIJSKOM
UPRAVLJANJU I KONTROLI U JAVNOM SEKTORU U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 19.04.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 21.04.2016. godine.

Broj 01-02-275-02/16
10. maja 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON

**O FINANSIJSKOM UPRAVLJANJU I KONTROLI U
JAVNOM SEKTORU U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE**

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet)

- (1) Ovim zakonom uređuje se finansijsko upravljanje i kontrola (u daljnjem tekstu: FUK) u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i propisuju zajednički okvirni principi i standardi za uspostavljanje, razvoj i implementaciju sistema FUK-a u javnom sektoru u Federaciji.
- (2) Ovim zakonom utvrđuju se odgovornosti za uspostavljanje, razvoj i implementaciju sistema FUK-a, te nadležnosti Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva finansija (u daljnjem tekstu: CHJ FMF) i drugih organizacija u javnom sektoru u Federaciji (u daljnjem tekstu: korisnici javnih sredstava) u provođenju sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Član 2.
(Primjena)

- (1) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na korisnike javnih sredstava prvog i drugog nivoa budžeta Federacije, kantone, gradove, općine i vanbudžetskih fondova i na pravna lica u kojima Federacija ili kanton imaju većinski vlasnički udjel (u daljnjem tekstu: korisnici javnih sredstava).
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na organizacije i tijela u javnom sektoru u Federaciji koja se finansiraju iz fondova i programa Evropske unije.

Član 3.

U smislu ovog zakona termini koji se u njemu koriste imaju sljedeća značenja:

- (1) centralna harmonizacijska jedinica je sektor u Federalnom ministarstvu finansija ovlašten za razvoj, rukovođenje i koordinaciju FUK-a i interne revizije u javnom sektoru;
- (2) COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Skraćenica COSO odnosi se na Komitet sponzorskih organizacija Treadway komisije (eng. Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission);
- (3) efektivnost podrazumijeva stepen ostvarivanja ciljeva, odnosno odnos između planiranog i ostvarenog učinka neke aktivnosti;
- (4) efikasnost je najbolji odnos između rezultata i sredstava korištenih za njihovo ostvarivanje;
- (5) ekonomičnost je smanjenje troškova resursa koji se koriste u obavljanju neke aktivnosti na najmanju mjeru uz osiguranje odgovarajućeg nivoa kvaliteta;
- (6) Finansijsko upravljanje i kontrola (eng. FMC – Financial Management and Control) je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i

- druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno;
- (7) Interne finansijske kontrole u javnom sektoru (eng. PIFC – Public Internal Finance Control) predstavljaju cjelokupan sistem finansijskih i drugih kontrola koji uspostavlja rukovodilac korisnika javnih sredstava s ciljem da osigura zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima kao i da se osigura njihova kontrola; sistem internih finansijskih kontrola sastoji se od tri elementa: finansijsko upravljanje i kontrola, interna revizija i centralna harmonizacijska jedinica;
 - (8) javna sredstva su sva sredstva koja su prikupljena, sredstva koja su dobijena, sredstva koja se drže, raspoređuju i koja troše organizacije javnog sektora, uključujući budžetske prihode i primitke sredstava, rashode i izdatke sredstava, kredite i subvencije;
 - (9) kontrola predstavlja aktivnosti rukovodstva usmjerene na izbjegavanje ili smanjenje rizika koji imaju negativan uticaj na ostvarenje ciljeva organizacije;
 - (10) koordinacioni odbor centralnih harmonizacijskih jedinica je koordinaciono tijelo koje je nadležno za harmonizaciju regulative iz oblasti interne revizije i FUK-a u Bosni i Hercegovini, a čiji članovi su rukovodioci centralnih harmonizacijskih jedinica u Bosni i Hercegovini;
 - (11) korisnici javnih sredstava prvog nivoa finansiraju se direktno iz budžeta;
 - (12) korisnici javnih sredstava drugog nivoa finansiraju se putem korisnika javnih sredstava prvog nivoa;
 - (13) naknadne (ex post) kontrole su kontrole usmjerene na otkrivanje mogućih grešaka, nepravilnosti i prevara, a provode se nakon okončanja poslovnog događaja; naknadnim kontrolama provjerava se jesu li budžetska i druga sredstva prikupljena i korištena zakonito, namjenski i pravovremeno te u skladu sa preuzetim obavezama, kao i jesu li očekivani rezultati korištenja budžetskih i drugih sredstava ostvareni;
 - (14) nepravilnost je nepridržavanje ili pogrešna primjena zakona i drugih propisa koja proizlazi iz radnji ili propusta korisnika javnih sredstava, a koja ima ili bi mogla imati štetan uticaj na budžetska sredstva i sredstva iz drugih izvora;
 - (15) prethodne (ex ante) kontrole su kontrole usmjerene na osiguranje zakonitosti i pravilnosti finansijskih i drugih odluka; provode se prije odlučivanja o korištenju budžetskih i drugih sredstava, odnosno prije nastanka poslovnog događaja;
 - (16) prevara je namjerno činjenje ili propust koji se odnosi na lažno, netačno ili nepotpuno prikazivanje činjenica, te na zloupotrebu što za posljedicu ima negativan učinak na sredstva budžeta i sredstva iz drugih izvora;
 - (17) razumno uvjeravanje je zadovoljavajući nivo sigurnosti o određenom pitanju uzimajući u obzir odnos troškova i prednosti i rizike;
 - (18) revizorski trag je dokumentirani tok finansijskih i drugih transakcija od njihovog početka do završetka sa ciljem omogućavanja rekonstrukcije svih pojedinačnih aktivnosti i njihovog odobravanja, a obuhvata sisteme dokumentiranja, izvještavanja, računovodstva i arhiviranja;
 - (19) rizik je mogućnost da će se desiti neki događaj koji može uticati na ostvarivanje ciljeva organizacije, a karakteriše ga vjerovatnoća dešavanja događaja i rezultirajući uticaj ukoliko se on desi;

- (20) Standardi interne kontrole podrazumijevaju opće-prihvaćene standarde dobrih praksi koji su u skladu sa Smjernicama za internu kontrolu u javnom sektoru Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI) koje razrađuje i objavljuje Federalno ministarstvo finansija;
- (21) upravljačka odgovornost je obaveza rukovodilaca svih nivoa kod korisnika javnih sredstava da sve poslove obavljaju zakonito, poštujući principe ekonomičnosti, efektivnosti, efikasnosti i javnosti, kao i da za svoje odluke, postupke i rezultate odgovaraju onome koji ih je imenovao ili im prenio odgovornost;
- (22) većinski vlasnički udio je udio u vlasništvu u iznosu od najmanje 50% plus jedna dionica.

II. FINANSIJSKO UPRAVLJANJE I KONTROLA

Član 4.

(Svrha, cilj i predmet finansijskog upravljanja i kontrole)

- (1) FUK se zasniva na upravljanju rizicima i uvodi se radi unapređenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji ciljeva organizacije, a naročito općih ciljeva kao što su:
 - a) usklađenost poslovanja sa propisima, planovima, ugovorima, politikama i procedurama;
 - b) obavljanje aktivnosti na pravilan, etičan, ekonomičan, efikasan i efektivan način;
 - c) zaštita imovine, obaveza i drugih resursa od gubitaka koji mogu nastati lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem, te zaštita od nepravilnosti, zloupotrebe i prevara;
 - d) pouzdano, potpuno i pravovremeno finansijsko izvještavanje i praćenje rezultata poslovanja.
- (2) FUK obuhvata sve finansijske i nefinansijske procese i aktivnosti u poslovanju i provodi se u svim organizacionim jedinicama i na svim nivoima korisnika javnih sredstava iz člana 2. ovog zakona.
- (3) FUK obuhvata sve poslovne transakcije a posebno one koje se odnose na prihode i primitke sredstava, rashode i izdatke sredstava, procedure nabavke, ugovaranja, povrate pogrešno uplaćenih iznosa, imovinu i obaveze.
- (4) FUK se odnosi na sva javna sredstva korisnika, uključujući sredstva Evropske unije i druga donatorska sredstva.
- (5) FUK daje razumno uvjeravanje da će se ciljevi organizacije ostvariti.

Član 5.

(Komponente finansijskog upravljanja i kontrole)

- (1) FUK se provodi u skladu sa Standardima interne kontrole koji su podijeljeni u sljedećih pet međusobno povezanih komponenti i to:
 - a) kontrolno okruženje;
 - b) upravljanje rizicima;
 - c) kontrolne aktivnosti;
 - d) informacije i komunikacija;
 - e) praćenja i procjene sistema.
- (2) Detaljniju razradu i objavljivanje navedenih standarda zasnovanih na COSO modelu vrši Federalno ministarstvo finansija putem podzakonskih akata.

Član 6.

(Kontrolno okruženje)

- (1) Kontrolno okruženje temelj je svih komponenata iz člana 5. stav (1) ovog zakona, a osigurava uvjete za efektivno djelovanje kontrola.
- (2) Kontrolno okruženje uključuje:
 - a) lični i profesionalni integritet te etičke vrijednosti zaposlenika,
 - b) rukovođenje i stil upravljanja,

- c) određivanje misije i ciljeva,
- d) organizacijsku strukturu, uključujući dodjelu ovlaštenja i odgovornosti te uspostavu odgovarajućih linija izvještavanja,
- e) pisana pravila i praksu upravljanja ljudskim potencijalima,
- f) kompetentnost zaposlenika.

Član 7.

(Upravljanje rizicima)

Upravljanje rizicima je cjelokupan proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve korisnika javnih sredstava, te poduzimanja potrebnih radnji, posebno kroz primjenu sistema FUK-a, a u svrhu smanjenja rizika.

Član 8.

(Kontrolne aktivnosti)

- (1) Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i principima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo.
- (2) Kontrolne aktivnosti moraju biti primjerene i pravovremene, a troškovi njihove uspostave ne smiju premašiti očekivane koristi.
- (3) Kontrolne aktivnosti se, između ostalog, odnose na:
 - a) postupke odobrenja poduzete nakon provođenja kontrolnih postupaka,
 - b) evidentiranje i odobrenje izuzetaka koje odobrava rukovodilac korisnika javnih sredstava prema utvrđenim postupcima,
 - c) postupke prijenosa ovlaštenja i odgovornosti,
 - d) razdvajanje dužnosti u dijelu davanja ovlaštenja za pripremu, obradu, evidentiranje i plaćanje, te za kontrole,
 - e) sistem dvostrukog potpisa,
 - f) pravila koja osiguravaju zaštitu imovine i informacija,
 - g) postupke potpunog, tačnog, pravilnog i ažurnog evidentiranja svih poslovnih transakcija,
 - h) postupke upravljanja ljudskim potencijalima,
 - i) procjenu efektivnosti i efikasnosti transakcija, te izvještavanje,
 - j) pravila dokumentiranja svih kontrola, finansijskih odluka, izuzetaka u odnosu na pravila, transakcija, evidentiranja i radnji vezanih uz aktivnosti korisnika javnih sredstava,
 - k) nadzor (superviziju).
- (4) Kontrolne aktivnosti iz stava (3) ovog člana uspostavljaju se kao prethodne (ex ante) i naknadne (ex post) kontrole. O oblicima prethodnih i naknadnih kontrola odlučuje rukovodilac svakog korisnika javnih sredstava uvažavajući potrebe i posebnosti poslovanja.
- (5) Naknadnu kontrolu ne može provoditi osoba odgovorna ili uključena u provođenje prethodne kontrole.

Član 9.

(Informacije i komunikacija)

- (1) Izvještaji informacionih sistema i drugi izvještaji sadrže poslovne informacije koje omogućuju upravljanje i kontrolu poslovanja.
- (2) Informacije i komunikacija uključuju:
 - a) odgovarajuće, ažurne, tačne i dostupne informacije za potrebe finansijskog upravljanja,
 - b) efektivnu komunikaciju na svim nivoima korisnika javnih sredstava,
 - c) izgradnju odgovarajućeg upravljačkog sistema informacija sa tačno određenom ulogom svakog zaposlenika uključenog u FUK,

- d) dokumentovanje poslovnih procesa i transakcija, uključujući opise sistema putem dijagrama toka, računovodstvo i sistem arhiviranja s ciljem izrade odgovarajućeg revizorskog traga,
- e) razvoj efektivnog, pravovremenog i pouzdanog sistema izvještavanja.

Član 10.

(Praćenje i procjena)

- (1) Praćenje sistema FUK-a obavlja se u svrhu procjenjivanja njegovog funkcioniranja i osiguranja njegovog pravovremenog ažuriranja u slučajevima promjene uvjeta i načina poslovanja, te utvrđivanja mjera za njegov stalni razvoj.
- (2) Praćenje i procjena sistema obavlja se putem redovnih aktivnosti upravljanja i nadgledanja, samoprocjene i interne revizije.

Član 11.

(Uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole)

- (1) FUK u organizacijama u Federaciji uspostavlja se kao sistem procedura i definiranja odgovornosti i nadležnosti svih lica u organizaciji donošenjem internih propisa u skladu sa važećom regulativom.
- (2) Interni propisi o FUK-u zasnivaju se na komponentama navedenim u članu 5. stav (1) ovog zakona, podzakonskim aktima, Standardima interne kontrole i dobrim praksama interne kontrole.
- (3) Uspostavljeni sistem FUK-a na osnovu odredbi ovog zakona mora osigurati revizorski trag za sve finansijske i druge transakcije koje su izvršene tokom izvještajnog perioda.

Član 12.

(Upravljačka odgovornost)

- (1) Rukovodilac korisnika javnih sredstava odgovoran je za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog FUK-a u odnosnoj organizaciji u skladu sa članom 5. ovog zakona.
- (2) Rukovodilac korisnika javnih sredstava iz člana 2. ovog zakona odgovoran je da ciljeve korisnika javnih sredstava ostvaruje upravljanjem tim sredstvima na zakonit, ekonomičan, efikasan i efektivan način.
- (3) Rukovodilac korisnika javnih sredstava iz člana 2. ovog zakona odgovoran je za izradu internih propisa o FUK-u iz člana 11. stav (2) ovog zakona i za implementaciju sistema FUK-a u svim organizacionim jedinicama u okviru organizacije u odnosu na sve programe i procese koji se izvršavaju, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti u skladu sa standardima interne kontrole.

Član 13.

(Prijenos ovlaštenja)

- (1) Rukovodilac korisnika javnih sredstava može u skladu sa važećom regulativom o unutrašnjoj organizaciji i načinu rada prenijeti ovlaštenja iz člana 12. ovog zakona na druge zaposlene u organizaciji.
- (2) Prenošenjem ovlaštenja prenosi se i dio odgovornosti na tog zaposlenika, međutim, prenošenje ovlaštenja i odgovornosti ne isključuje odgovornost rukovodioca korisnika javnih sredstava.

III. IZVJEŠTAVANJE O FINANSIJSKOM UPRAVLJANJU I KONTROLI

Član 14.

(Obveznici podnošenja godišnjih izvještaja)

- (1) Godišnji izvještaj o funkcioniranju sistema FUK-a dužni su izraditi sljedeći korisnici javnih sredstava:

- a) korisnici javnih sredstava prvog nivoa i vanbudžetski fondovi na federalnom nivou koji izvještaj dostavljaju Federalnom ministarstvu finansija;
 - b) korisnici javnih sredstava prvog nivoa i vanbudžetski fondovi na kantonalnom nivou koji izvještaj dostavljaju nadležnom kantonalnom ministarstvu finansija;
 - c) jedinice lokalne samouprave sa statusom grada koji izvještaj dostavljaju nadležnom kantonalnom ministarstvu finansija i
 - d) pravna lica u kojima Federacija ili kanton imaju većinski vlasnički udio, a koji izvještaj dostavljaju nadležnom resornom ministarstvu.
- (2) Sadržaj, način i rokove dostavljanja izvještaja iz stava (1) ovog člana propisuje federalni ministar finansija.

Član 15.

(Konsolidovani izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli)

- (1) Kantonalno ministarstvo finansija konsoliduje izvještaje za kanton i dostavlja CHJ FMF konsolidovani izvještaj o funkcioniranju sistema FUK-a za kanton.
- (2) CHJ FMF na osnovu dostavljenih izvještaja priprema godišnji konsolidovani izvještaj o funkcioniranju sistema FUK-a u organizacijama iz člana 14. stav (1) ovog zakona i dostavlja ga federalnom ministru finansija.
- (3) Konsolidovani izvještaj iz stava (2) ovog člana federalni ministar finansija dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine radi razmatranja i usvajanja.
- (4) Forma, rokovi i sadržaj godišnjeg konsolidovanog izvještavanja bit će regulirani podzakonskim aktom Federalnog ministarstva finansija.

IV. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA

Član 16.

(Nadležnosti Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva finansija)

- (1) CHJ FMF zadužen je za uspostavljanje, razvoj, koordinaciju i harmonizaciju sistema FUK-a u organizacijama javnog sektora u Federaciji.
- (2) CHJ FMF je nadležan za:
 - a) pripremu zakona i podzakonskih propisa i akata iz područja FUK-a za organizacije u Federaciji;
 - b) pripremu i ažuriranje strateških dokumenata iz oblasti razvoja sistema FUK-a u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima, standardima interne kontrole, praksama i propisima u Evropskoj uniji;
 - c) koordinaciju uspostave i razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru;
 - d) definiranje sadržaja programa obuke i koordinaciju aktivnosti na provođenju programa obuke iz oblasti FUK-a u organizacijama u Federaciji;
 - e) definiranje forme i sadržaja godišnjih izvještaja, postupaka i rokova izvještavanja o adekvatnosti i efektivnosti sistema FUK-a u organizacijama u Federaciji;
 - f) vršenje analize, davanje preporuka kojima se unapređuje FUK u organizacijama u Federaciji i praćenje njihove realizacije;
 - g) ocjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema FUK-a u organizacijama u Federaciji na godišnjem nivou u svrhu prikupljanja informacija za razvoj metodologije i standarda rada;
 - h) vođenje i održavanje registra osoblja uključenog u FUK u organizacijama u Federaciji.

V. PODUZIMANJE RADNJI PROTIV NEPRAVILNOSTI I PREVARA

Član 17.

(Poduzimanje radnji protiv nepravilnosti i prevara u korištenju javnih sredstava)

- (1) Rukovodilac korisnika javnih sredstava odgovoran je za upravljanje rizicima od nepravilnosti i prevara i provođenje radnji za sprečavanje i otklanjanje nepravilnosti i prevara u svojoj organizaciji.
- (2) Svi zaposleni u organizacijama iz člana 2. ovog zakona dužni su prijaviti svaku značajnu nepravilnost i eventualnu sumnju na prevaru rukovodiocu korisnika javnih sredstava, odnosno nadležnom tijelu za postupanje po nepravilnostima i prevarama u skladu sa propisima koji reguliraju ovu oblast.
- (3) Dostavljanje prijave o nepravilnosti i eventualnoj sumnji na prevaru od zaposlenih u organizacijama u Federaciji ni na koji način ne može uticati na njihov radno-pravni status i stečena prava iz radnog odnosa, a zaposlenom koji dostavi informacije o nepravilnosti i sumnji na prevaru garantira se zaštita integriteta ličnosti.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18.

(Podzakonski akti)

Federalno ministarstvo finansija u roku šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donijet će podzakonske akte o provođenju finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru u Federaciji kojim će se bliže urediti primjena ovog zakona, uspostavljanje i upravljačka odgovornost rukovodilaca u oblasti FUK-a, izvještavanje o FUK-u, Standardi interne kontrole i druga pitanja u vezi sa primjenom ovog zakona.

Član 19.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajuća Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Lidija Bradara, s. r.	Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Edin Mušić, s. r.
---	---

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O FINACIJSKOM UPRAVLJANJU I KONTROLI U JAVNOM SEKTORU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 19.4.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 21.4.2016. godine.

Broj 01-02-275-02/16
10. svibnja 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.